

"Senin vazifen yazıdan daha mühimdir. Yalnız yazıyı terk etmeyiniz." cümlesinin tahlili nasıldır, oradaki o vazife nedir?

Refet Ağabey rütbeli asker olarak görev yapmış ve yüzbaşı iken de emekliye ayrılmıştır. Üstadımızın burada kastettiği konunun "**askerlik vazifesi**" olabileceğini düşünürüz. Bu vesile ile Refet Ağabey'in hayatını aşıya alıyoruz.

"Refet Barutçu (1886-1975)"

Bu hafta "**portre**" köşemizin konuğu, yirmi beş yıl önce bugün hayatını kaybeden Refet Barutçu.

Bediüzzaman Said Nursi'nin talebelerinden olan Refet Barutçu, 1886'da İstanbul-Beykoz'da doğdu. Askeri okulda okuyarak subay oldu. Yüzbaşılığa kadar yükseldikten sonra ordudan emekli oldu. Emekli iken boş durmayarak Beşiktaş Vişnezade Camiinde imamlık yaptı. Hayatını iman ve Kur'an hizmetine adayan Barutçu, Bediüzzaman'ın dualarına mazhar oldu. Bediüzzaman, ona yakınlığını, mektuplarını aldığı zaman söylediği "**Rahatsızlıklarına, hastalığına şifa oldu.**" cümleleriyle ifade etmiştir.

Risale-i Nur'la tanıştıktan sonra, bir taraftan Kur'an-ı Kerim'i öğretirken, diğer taraftan Kur'an'ın mükemmel bir tefsiri olan Risale-i Nurların yazılması ve yayılması için çalıştı. Aralarında doktor **Sadullah Nutku** gibi önemli şahsiyetlerin de bulunduğu birçok kişinin Risale-i Nurlarla tanışmasına vesile oldu. **2 Şubat 1975 tarihinde Ankara'da Hakk'ın rahmetine kavuştu.**

Refet Bey'in Nurlar ve Müellifi hakkında bilgi sahibi olması, İstanbul Sahaflar Çarşısında, Abdurrahman Nursi tarafından kaleme alınan, küçük bir kitapçığı alıp okumasıyla başlar (1921). Daha sonra namaz kılmak için gittiği Bayezid Camiinde Bediüzzaman Hazretlerini, okunan Kur'an-ı Kerim'i huşu içinde dinlerken görür. Cami çıkışında ise uzaktan birbirlerini görürler.

Isparta'da eniştesinin yanında bulunduğu sıralarda her gün kütüphaneye giden Refet Bey, burada alimlerle ilgili yaptıkları bir sohbette sözü Bediüzzaman'a getirip onu methedince kütüphanedeki memur, Bediüzzaman Hazretlerinin Barla'da bulunduğunu söyler. Bunun üzerine, ziyaretine gitmeye karar verir. Ziyaretinin sakıncalı olabileceği, bundan zarar göreceğinin söylenmesine rağmen, kararından vazgeçmez. Barla'ya giderek Bediüzzaman Hazretleri ile görüşür. Bu ziyaretten bir yıl sonra gönderdiği mektubunda, ilk defa kendisini Bayezid'te uzaktan gördüğünü yazan Refet Bey'e Bediüzzaman; "**Kardaşım ben sizi daha o zaman talebeliğe kabul etmişim.**" karşılığını verir.

Nurlara büyük bir sadakatle bağlanan Refet Bey'in mektubundaki, "**Risale-i Nur'un en bariz hâsiyeti, usandırmamak; yüz defa okunsa, yüz birinci defa yine zevkle okunabilir.**"(1) şeklindeki sözlerine Bediüzzaman, "**Pek doğru demiş**" diyerek karşılık veriyordu.

Bediüzzaman'ın bazen, "**Nur Kumandanı**", bazen "**Kur'an Aşığı**" diyerek hitap ettiği Refet Bey, birinci ziyaretinden sonra bir kez daha Bediüzzaman'ı Barla'da ziyaret etti. Bu ziyaretlerin dışında sıkı bir mektuplaşma da yaşandı. Birbirlerine çok sayıda özel mektuplar yazdılar. Çok sayıda yazılan müstakil veya arkadaş gurubu mektuplarına karşılık **Bediüzzaman Hazretleri de Refet Bey'e yirmi ikisi özel olmak üzere toplam yirmi yedi tane mektup yazdı.**

Risale-i Nur Külliyyatı'nın önemli bir bölümü talebelerinin Bediüzzaman'a sordukları sualler ve o suallere verilen cevaplardan oluşmaktadır.

Refet Bey'in de en önemli özelliklerinin başında soru sormak gelirdi. Sorularla dolu mektupları ve Bediüzzaman'ın verdiği cevaplar, başta [Barla Lahikası](#) olmak üzere Lahikalarda ve Lem'alar'da önemli bir yer tutmaktadır.

Refet Bey, adeta hazinenin kapısını açan anahtar vazifesini ifa etmiştir. Onun sorduğu sorular neticesinde çok önemli cevapların verilmiş olduğunu görmekteyiz. Refet Beyin sorduğu sorulara özel önem veren Bediüzzaman şu ifadelerle yer verir:

"...Senin âlimâne suallerin Risale-i Nur'un Mektubat kısmında çok ehemmiyetli hakikatlerin anahtarları olmasından, senin suallerine karşı lâkayt kalamıyorum." (2)

"Refet kardeş, sen de çok safalar geldin ve Risale-i Nur yazısıyla meşguliyetin beni cidden sevindirdi. Hulusi ve Sabri gibi senin de suallerinin Risale-i Nur'da ehemmiyetli neticeleri ve tatlı meyveleri var. Senin yanında bulunan ve Risalelerde kaydedilmeyen ilmi parçaları münasip yerlerde veya Lahikada yazarsınız." (3)

Risale-i Nur'da yer alan şu soruları Refet Bey sormuştur:

I. "Hocalar diyorlar: Arz öküz ve balık üstünde duruyor. Halbuki arz, muallakta bir yıldız gibi gezdiğini coğrafya görüyor. Ne öküz var, ne de balık!" (bk. Lem'alar, s. 93)

II. On altıncı Lem'a'nın Hatimesine konu olan Peygamber Efendimiz (asm)'in muhtelif yerlerde bulunan ve ziyaret edilen Sakal-ı Şerifleri ile ilgili soru. (bk. age., s. 109)

III. Yahudi Milletinin Araplara karşı galip gelmesinin sırrı ile ilgili soru.

Refet Bey yukarıdaki örneklerin dışında daha pek çok soruyla değişik konuların Risale-i Nur'da yer almasına vesile olmuştur.

Refet Bey ile Bediüzzaman Said Nursi arasındaki yazışmaların birisinde Bediüzzaman, kardeşler arasında vuku bulan bir küsme hadisesi üzerine şunları yazar:

"Aziz, sıddık kardeşim Refet Bey, Kur'ân-ı Azîmüştânın hürmetine ve alâka-i Kur'âniyenizin hakkına ve Nurlarla yirmi sene zarfında imana hizmetinizin şerefine, çabuk bu dehşetli, zâhiren küçücük, fakat vaziyetimizin nezaketine binaen, pek elîm ve feci ve bizi mahva çalışan gizli münafıklara büyük bir yardım olan birbirinden küsmekten ve baruta ateş atmak hükmündeki gücenmekten vazgeçiniz ve geçiriniz. Yoksa, bir dirhem şahsî hak yüzünden bizlere ve hizmet-i Kur'âniyeye ve imaniyeye yüz batman zarar gelmesi -şimdilik- ihtimali pek kavîdir."

"Sizi kasemle temin ederim ki, biriniz bana en büyük bir hakaret yapsa ve şahsımın haysiyetini bütün bütün kırsa, fakat hizmet-i Kur'âniye ve imaniye ve Nuriyeden vazgeçmezse, ben onu helâl ederim, barışırım, gücenmemeye çalışırım. Madem cüz'î bir yabanîlikten düşmanlarımız istifadeye çalıştıklarını biliyorsunuz, çabuk barışınız. Mânâsız, çok zararlı nazlanmaktan vazgeçiniz. Yoksa, bir kısmımız Şemsi, Şefik, Tefvik gibi, muarızlara sureten iltihak edip, hizmet-i imaniyemize büyük bir zarar ve noksanıyet olacak. Madem inâyet-i İlâhiye şimdiye kadar bir zayıata bedel çokları o sistemde vermiş. İnşallah yine imdadımıza yetişir."(4)

Bediüzzaman Refet Bey'in evlenmesi üzerine kendisini tebrik ettikten sonra hem kendisine hem de eşine dua eder ve yeni hayatında da hizmetinin devamı dileğinde bulunur. (bk. *Barla Lahikası*, s. 173) Daha sonra, bir kız çocuğunun doğması üzerine yine mektup yazar ve bu zamanda anne-babalar için kız evladın daha hayırlı olabileceğine işaret ederek, Refet Bey'in kızının adını bile belirler;

"...Âsım Bey gibi senin de bir kız evlâdının dünyaya gelmesi, meşrebimizde en mühim esas şefkat olduğu cihetiyle ve şefkat kahramanları kızlar olduğundan ve en sevimli mahlûk bulunduğundan, daha ziyade tebrike şâyansınız. Zannederim, bu zamanda erkek çocukların tehlikesi daha çok. Cenab-ı Hak onu sizlere medar-ı tesellî ve ünsiyet ve evinize küçük bir melâike hükmüne getirsin. 'Rengigül' ismi yerine 'Zeynep' olsa, daha

---

münasiptir."(5)

Bediüzzaman, Risaleleri elle yazmak suretiyle çoğaltan talebelerine, kendi elleriyle yaptığı çayı ikram ettiği talebeleri arasında Refet Bey de bulunmaktadır. **Refet Bey'in** aktardığı şu hatıra dikkate değerdir:

"Kur'an hakikatlerinden okuyor ve yazıyorduk. Çok istifade ediyorduk. Bu istifademizi ifade için bir gün kendisine; biz sizi bulmasaydık ne yapardık Üstadım, dedik. O yine yüksek tevazuundan bize cevaben, 'Ben sizi bulmasaydım ne yapardım. Siz beni bulduğunuza bir sevinseniz, ben sizi bulduğuma bin sevinmeliyim' diyordu."(6)

Bediüzzaman ve Refet Bey Eskişehir (1935), Denizli (1943) ve Afyon (1948) hapisanelerinde birlikte bulunarak bir çok sıkıntıyı birlikte yaşadılar.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Kastamonu Lahikası, 119. Mektup](#)
- (2) bk. [Şualar, On Üçüncü Şua.](#)
- (3) bk. [Emirdağ Lahikası-I, \(79. Mektup\)](#)
- (4) bk. [Şualar, On Altıncı Mektup.](#)
- (5) bk. [Barla Lahikası, \(268. Mektup\)](#)
- (6) bk. *Son Şahitler, I. C., s. 385.*